

O'zbekiston Respublikasi
Sog'liqni saqlash vazirining
2025 yil "23" iyundagi
180-sonli buyrug'iga
5-ilova

**BOLALARDA " BOLALARDA BURUN TO'SIG'I DEFORMASIYASI " NOZOLOGIYASI BO'YICHA
TIBBIY XIZMAT KO'RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTI**

Toshkent 2025

“BOLALARDA BURUN TO’SIG’I DEFORMASIYASI” NOZOLOGIYA NOMI) NOZOLOGIYASI BO’YICHA TIBBIY

XIZMAT KO’RSATISH MILLIY KLINIK STANDARTI

MILLIY KLINIK STANDART NOZOLOGIYASINING NOMI (KODI), TASHXISLASH VA DAVOLASHGA JALB ETILADIGAN MUTAXASSISLAR NOMI

XKT-10/11 bo’yicha kodlanishi:	Nozologik nomlanishi:	Nozologiya bo’yicha ambulatoriya sharoitida tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar		Nozologiya bo’yicha statsionar sharoitda tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar	
		Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassis	Qo’shimcha jalb etiladigan mutaxassislar	Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassis	Qo’shimcha jalb etiladigan mutaxassislar
J34.2	BURUN TO’SIG’I DEFORMASIYASI	1. LOR	Kardiolog	1. LOR	Kardiolog
		2. Pediatr	Pulmonolog	2. Pediatr	Pulmonolog
			Oftalmolog		Oftalmolog
					Fizioterapevt

*STANDARTNI TO'LDIRISH JARAYONIDA NOZOLOGIYA, UNING KATTALAR, XOMILADORLAR, BOLALAR VA QARIYALARDA KECHUVI HAMDA NOZOLOGIYA BO'YICHA KASALLIKNI DAVRI XUSUSIYATIDAN KELIB CHIQISH TALAB ETILADI. SHUNINGDEK, NOZOLOGIYA GA TO'G'RI KELMAYDIGAN JADVALLARNI TO'LDIRISH TAVSIYA QILINMAYDI. (MISOL UCHUN, JARROXLIK AMALIYOTI NOZOLOGIYASIDA O'TKAZILMASA (JARROHLIK AMALIYOTI) JADVALI TO'LDIRILMAYDI YOKI NOZOLOGIYADA PALLIATIV DAVO KO'ZDA TUTILMASA – (PALLIATIV DAVO) JADVALI TO'LDIRILMAYDI.

BOLALARDA “BURUN TO‘SIG‘I DEFORMASIYASI” NOZOLOGIYA BO‘YICHA REJALI TASHXISLASH, DAVOLASH, REABILITATSIYA VA DISPANSERIZATSIYA TADBIRLARI

Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Rejali tibbiy yordam ko‘rsatish darajasi va turi bo‘yicha					Xizmat ko‘rsatish yoki tekshiruvni o‘tkazish minimal soni	Davolash muddati
		Ambulator yordam		Statsionar yordam*				
		OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Asosiy mutaxassis (shifokor) maslahati	1. LOR kurigi (otoskopiya, rinoskopiya, faringoskopiya, laringoskopiya)	LOR	LOR	LOR	LOR	LOR	4 marta	havf omili aniqlanmagan da: 3-5kun; havf omili aniqlanganda: holati yaxshilangan ga qadar
	1. Shikoyatlar va anamnez 2. Ob‘ektiv ko‘rik 3. Fizikal va klinik tekshiruv.		Pediatr	Pediatr	Pediatr	Pediatr	2 marta	
	...							
Izoh:								
Mutaxassis (shifokor) maslahati (qo‘shimcha)	1. Shikoyatlar va anamnez 2. Ob‘ektiv ko‘rik 3. Fizikal va klinik tekshiruv.		Kardiolog Pulmonolog Oftalmolog Fizioterapevt	Kardiolog Pulmonolog Oftalmolog Fizioterapevt	Kardiolog Pulmonolog Oftalmolog Fizioterapevt	Kardiolog Pulmonolog Oftalmolog Fizioterapevt	2 marta	
Izoh: (ko‘rsatmaga muvofiq)								
Asosiy laborator tekshiruvlar	Asosiy:							
	1. Qonning umumiy (klinik) taxlili	+	+	+	+	+	2 marta	
	2. Siydikning umumiy (klinik) tahlili	+	+	+	+	+	2 marta	
	3. Qonning biokimyoviy tahlili (ALT, AST, Bilirubin)	+	+	+	+	+	2 marta	
	4. Gepatit B,C			+	+	+	1 marta	
	5. VICH			+	+	+	1 marta	
6. Koagulogramma	+	+	+	+	+	2 marta		

	7. Qonning ivish vaqti	+	+	+	+	+	1 marta	
	...							
Izoh:								
Qo'shimcha laborator tekshiruvlar	1. Vitamin D				+	+	1 marta	
	2. Sink				+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
	3. Gormonlar				+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
	4. Gepatit markerlari				+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
	5. Elektrolitlar				+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)								
Asosiy instrumental tekshiruvlar	LOR a'zolari endoskopiyasi	+	+	+	+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
	MSKT BYB		+	+	+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
	EKG	+	+	+	+	+	2 marta	
Izoh:								
Qo'shimcha instrumental tekshiruvlar	1. Ichki a'zolar UTT			+	+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
	2. EXOKG		+	+	+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
	3. Rentgenografiya kukrak kafasi		+	+	+	+	Ko'rsatma bo'yicha	
	...							
Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)								
*STATSIONAR DAVOGA KO'RSATMA: (bu yerga ambulator davo jarayonida paydo bo'ladigan statsionar davoga ko'rsatmalar yoziladi)								

Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					Xizmat ko'rsatish yoki tekshiruvni o'tkazish minimal soni	Davolash muddati
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
		OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Boshqa turdagi tekshiruvlar	1. Shikoyatlar va anamnez			LOR onkolog	LOR onkolog	LOR onkolog	Ko'rsatma bo'yicha	
	2. Ob'ektiv ko'rik			Xirurg	Xirurg	Xirurg		
	3. Fizikal va klinik tekshiruv.			Yuz- jag xirurgi	Yuz- jag xirurgi	Yuz- jag xirurgi		
	...							

Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)

(MEDIKAMENTOZ DAVO)

Davolash tadbirlari (asosiy medikamentoz davo)		Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
		OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi							
1. Surunkali infeksiya uchogini antiseptiklar sanatsiyasi		+	+	+	+	+		
2. Tomok chayish (betadin, furatsillin, xlorfillipt,		+	+	+	+	+		
3. Parasetamol	10 – 15 mg / kg bir martalik dozani 1-4 marta	+	+	+	+	+	Yoshiga karab doza tanlanadi	1 up
4. Nimesulid	1.5mg-5mg / kg bitta dozani 2-3 marta	+	+	+	+	+	Yoshiga karab doza tanlanadi	1 up
Amoksitsilin	50 mg / kg-bitta doz 3 marta	+	+	+	+	+	Yoshiga karab doza tanlanadi	1 up
Amoksitsilin / klavulanat	20 – 40 mg / kg – bir martalik doza	+	+	+	+	+	Yoshiga karab doza tanlanadi	1 up

	2-3 marta							
Ampitsillin	100 mg / kg-bitta doz 4-6 marta	+	+	+	+	+	Yoshiga karab doza tanlanadi	1 up
Sefuroksim	50 – 100 mg / kg – bitta doza 2-3 marta	+	+	+	+	+	Yoshiga karab doza tanlanadi	1 up
Azitromitsin	10mg / kg-bitta doza 1 marta	+	+	+	+	+	Yoshiga karab doza tanlanadi	
Klaritromitsin	15 mg / kg-bitta doz 2 marta	+	+	+	+	+	Yoshiga karab doza tanlanadi	1 up
Flukonazol	3 mg / kg-bitta doza 1 marta	+	+	+	+	+	Yoshiga karab doza tanlanadi	1 up
Nitrofuril	0,1 g bitta doz 3-4 marta	+	+	+	+	+	Yoshiga karab doza tanlanadi	1 up

Izoh: shu dori vositalaridan bir yoki bir nechta tanlanadi.

Davolash tadbirlari (qo'shimcha medikamentoz davo)		Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
		Ambulator yordam		Statsionar yordam				
		OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi							
Bakteriofaglar	Peroral yosh dozalarida	+	+	+	+	+		1-2 ta up
Kalsiy glyukonat	Peroral yosh dozalarida	+	+	+	+	+	Peroral yosh dozalarida	1 up
Ibuprofen	10 – 30 mg / kg – bir martalik doza 1-3 marta	+	+	+	+	+	Peroral yosh dozalarida	1 up
Glyukoza eritmasi	Vena ichiga tomchilab 5-10 ml/kg	+	+	+	+	+	Vena ichiga tomchilab 5-10 ml/kg	5 -10 fl
Fiziologik eritma 0,9%, Ringen laktat eritmasi, Reosorbilakt	Vena ichiga tomchilab 5-10 ml/kg	+	+	+	+	+	Vena ichiga tomchilab 5-10 ml/kg	5-10 fl
Natriy tuzida benzilpenitsilium	100 – 150 ming U/kg – bitta dozani 4 marta	+	+	+	+	+	yosh dozalarida	1 up

Sefazolin	20-100mg / kg - bitta dozani 2-4 marta	+	+	+	+	+	yosh dozalarida	1 up
Seftriaxon	20 – 100 mg / kg – bitta doza 1-2 marta	+	+	+	+	+	yosh dozalarida	1 up
Propolis damlamasi, askorbin kislotasidan kislota	10% yagona doza 2-4 marta	+	+	+	+	+	yosh dozalarida	1 up
Benzil dimetil iristoylaminopropilammoniy	0.01% yagona doza 3-4 marta	+	+	+	+	+	yosh dozalarida	1 up
Mometazon	0,1 mg-bitta doza 1-2 marta	+	+	+	+	+	yosh dozalarida	1 up

Izoh: shu dori vositalaridan bir yoki bir nechtasi tanlanadi.

(REJALI JARROHLIK AMALIYOTI)

Davolash tadbirlari (operativ davo)	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam		
Jarrohlik amaliyoti/aralashuv/muolaja nomi	OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
1. Septoplastika, endoskopik septoplastika			+	+	+
2. Killian bo'yicha burun to'sigining shilliq osti rezektsiyasi					
3. Voyachik bo'yicha aylana rezektsiyasi					
Izoh: (bu yerga jarrohlik amaliyoti/aralashuv/muolajani o'tkazish uchun ko'rsatma keltiriladi)					

(DAVOLOVCHI OVQATLANISH/PARHEZ)

Ovqatlanish tartibi	Rejali tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam		
Parhez stoli va uning davomiyligi	OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari
1. Stol № 13 operatsiyadan avval	+	+	+	+	+
2. Stol № 1a operatsiyadan sung 15-20 kun					

NOZOLOGIYA BO'YICHA TEZ VA SHOSHILINCH TIBBIY YORDAM KO'RSATISH HOLATLARDA

Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Tez va shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					Xizmat ko'rsatish yoki tekshiruvni o'tkazish minimal soni	Davolash muddati
		Ambulator yordam		Statsionar yordam*				
		TTYo/ uy sharoitida	OP/ OShP/ KTMP	Tumanlararo shoshilinch yordam markazi	Viloyat shoshilinch tez tibbiy yordam IATM filiali	Respublika shoshilinch va tez tibbiy yordam IAT markazi		
Asosiy mutaxassis (shifokor) maslahati	1.							
	...							
Izoh:								
Mutaxassis (shifokor) maslahati (qo'shimcha)	1.							
Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)								
Asosiy laborator tekshiruvlar	1.							
	2.							
	...							
Izoh:								
Qo'shimcha laborator tekshiruvlar	1.							
	2.							
	...							
Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)								
Asosiy instrumental tekshiruvlar	1.							
	2.							
	...							
Izoh:								
Qo'shimcha instrumental tekshiruvlar	1.							
	2.							
	...							
Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)								

*SHOSHILINCH STATSIONAR DAVOGA KO'RSATMA: (BU YERGA AMBULATOR DAVO JARAYONIDA PAYDO BO'LADIGAN STATSIONAR DAVOGA KO'RSATMALAR YOZILADI)

Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Tez va shoshilinch yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					Xizmat ko'rsatish yoki tekshiruvni o'tkazish minimal soni	Davolash muddati
		Ambulator yordam		Statsionar yordam*				
		TTYo/ uy sharoitida	OP/ OShP/ KTMP	Tumanlararo shoshilinch yordam markazi	Viloyat shoshilinch tez tibbiy yordam IIATM filiali	Respublika shoshilinch va tez tibbiy yordam IIAT markazi		
Boshqa turdagi tekshiruvlar	1.							
	2.							
	...							
Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)								

(MEDIKAMENTOZ DAVO)

Davolash tadbirlari (asosiy medikamentoz davo)		Tez va shoshilinch yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
		Ambulator yordam		Statsionar yordam*				
		TTYo/ uy sharoitida	OP/ OShP/ KTMP	Tumanlararo shoshilinch yordam markazi	Viloyat shoshilinch tez tibbiy yordam IIATM filiali	Respublika shoshilinch va tez tibbiy yordam IIAT markazi		
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi							
1.								
2.								
...								

Izoh:

Davolash tadbirlari (qo'shimcha medikamentoz davo)		Tez va shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha					O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
		Ambulator yordam		Statsionar yordam*				
		TTYo/ uy sharoitida	OP/ OShP/ KTMP	Tumanlararo shoshilinch yordam markazi	Viloyat shoshilinch tez tibbiy yordam IIATM filiali	Respublika shoshilinch va tez tibbiy yordam IIAT markazi		
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi							
1.	1.							
2.	2.							
...	...							

Izoh: (ko'rsatmaga muvofiq)

(TEZ VA SHOSHILINCH JARROHLIK AMALIYOTI)

Davolash tadbirlari (operativ davo)	Tez va shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam*		
	TTYo/ uy sharoitida	OP/ OShP/ KTMP	Tumanlararo shoshilinch yordam markazi	Viloyat shoshilinch tez tibbiy yordam IIATM filiali	Respublika shoshilinch va tez tibbiy yordam IIAT markazi
Jarrohlik amaliyoti/aralashuv/muolaja nomi					
1.					
2.					
...					
Izoh: (bu yerga jarrohlik amaliyoti/aralashuv/muolajani o'tkazish uchun ko'rsatma keltiriladi)					

(DAVOLOVCHI OVQATLANISH/PARHEZ)

Ovqatlanish tartibi	Tez va shoshilinch tibbiy yordam ko'rsatish darajasi va turi bo'yicha				
	Ambulator yordam		Statsionar yordam*		
	TTYo/ uy sharoitida	OP/ OShP / KTMP	Tumanlararo shoshilinch yordam markazi	Viloyat shoshilinch tez tibbiy yordam IIATM filiali	Respublika shoshilinch va tez tibbiy yordam IIAT markazi
Parhez stoli va uning davomiyligi					
1.					
Izoh: (Statsionardan chiqishga ko'rsatma/ rejali shifoxonaga o'tkazishga ko'rsatma to'liq yozilishi kerak)					

(DISPANSERIZATSIYA)

(SOG'LOM KONTINGENT DISPANSERIZATSIYASI/"D" NAZORATGA OLINGAN BEMOR DISPANSERIZATSIYASI)

Dispanserizatsiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OSHP/OP	KTMP	Tadbirlar minimal soni	Dispanser nazorati muddati	
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1. LOR	+	+	Yilda 2 marta	1. Birlamchi shifoxonada davolanib chiqqandan so'ng 1-3 oy davomida shifokor nazorati; 2. so'ng 1-chi yil har 3 oyda, keyingi yillar yilda 2 marta "D" nazorati o'tkaziladi;	
	2. Pediatr	+	+	Yilda 2 marta		
	3. stomatolog		+	Ko'rsatma bo'yicha		
	4. Kardiorevmatolog			+	Ko'rsatma bo'yicha	
	5. nevropatolog			+	Ko'rsatma bo'yicha	
	6. Endokrinolog			+	Ko'rsatma bo'yicha	
Izoh:						
Laborator tekshiruvlar	1. Qonning umumiy (klinik) taxlili	+	+	Yilda 2 marta		
	2. Siydikning umumiy (klinik) tahlili	+	+	Yilda 2 marta		
	3. Qonning biokimyoviy tahlili	+	+	Yilda 2 marta		
	4. Koagulogramma	+	+	Yilda 1 marta		
Izoh:						
Instrumental tekshiruvlar	Qorin bo'shlig'i a'zolari UTT	+	+	Yilda 2 marta		
	EKG	+	+	Yilda 1 marta		
Izoh:						

(BIRLAMCHI, IKKILAMCHI VA UCHLAMCHI PROFILAKTIKA/ SKRINING)

Profilaktika tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OShP/OP	KTMP	Tadbirlar minimal soni	Reabilitatsiya muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1.				
	2.				
	...				
Izoh:					
Laborator tekshiruvlar	1.				
	2.				
	...				
Izoh:					
Instrumental tekshiruvlar	1.				
	2.				
	...				
Izoh:					
Profilaktika usullar	1.				
	2.				
	...				
Izoh:					
Davolash tadbirlari (nomedikamentoz davo)					
Profilaktik fito/dori vositalarining (xalqaro patentlanmagan) nomi	Profilaktik fito/dori vositalari dozirovkasi va qo'llanilishi	OShP/OP	KTMP	O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
1.					
2.					
...					
Izoh:					

(REABILITATSIYA)

Reabilitatsiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	Uy sharoitida	OShP/OP / KTMP	Statsionar sharoitida	Tadbirlar minimal soni	Reabilitatsiya muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1.					
	2.					
	...					
Izoh:						
Laborator tekshiruvlar	1.					
	2.					
	...					
Izoh:						
Instrumental tekshiruvlar	1.					
	2.					
	...					
Izoh:						
*Bu yerga nozologiya bo'yicha bemorlarni uy/poliklinikv/statsionar sharoitida o'tkazilishi kerak bo'lgan reabilitatsiyaga ko'rsatmalar kiritilishi kerak						
Reabilitatsion usullar	1.					
	2.					
	...					
Izoh:						
Davolash tadbirlari (medikamentoz davo)		Uy sharoitida	OShP/OP / KTMP	Statsionar sharoitida	O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
Dori-vositaning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositaning dozirovkasi va qo'llanilishi					
1.						
2.						
...						
Izoh:						

(PALLIATIV DAVO)

Palliativ tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	Uy sharoitida	OShP/OP / KTMP	Statsionar sharoitida	Tadbirlar minimal soni	Reabilitatsiya muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1.					
	2.					
	...					
Izoh:						
Laborator tekshiruvlar	1.					
	2.					
	...					
Izoh:						
Instrumental tekshiruvlar	1.					
	2.					
	...					
Izoh:						
*Bu yerga nozologiya bo'yicha bemorlarni uy/poliklinikv/statsionar sharoitida o'tkazilishi kerak bo'lgan palliativ davoga ko'rsatmalar kiritilishi kerak						
Palliativ davo usullar	1.					
	2.					
	...					
Izoh:						
Davolash tadbirlari (medikamentoz/nomedikamentoz davo)		Uy sharoitida	OShP/OP / KTMP	Statsionar sharoitida	O'rtacha sutkalik dozirovkasi	Bir kurslik dozirovka
Dori-vositasi/fito-preparatning (xalqaro patentlanmagan) nomi	Dori-vositasi/fito- preparatning dozirovkasi va qo'llanilishi					
1.						
2.						
...						
Izoh:						